

Klimrek ondersteunt landbouwers bij klimaatmaatregelen

Op zoek naar wat past op jouw bedrijf

Met het Klimrek-project zoeken Boerenbond, VITO en ILVO samen naar haalbare maatregelen om de klimaatimpact van melkvee-, varkens- en akkerbouwbedrijven te verkleinen. In een volgende fase volgen groenten, fruit en vleesvee. Op basis van klimaatscans gaat een consulent samen met de landbouwer in kwestie op zoek naar welke klimaatmaatregelen op zijn of haar bedrijf de grootste impact zouden kunnen opleveren.

Tom Dewanckele

Klimrek werd in 2019 opgestart en ging sector per sector aan de slag met verschillende uitdagingen. Een stand van zaken door Veerle Van linden (coördinator Klimrek, ILVO) en Pieter Van Oost (adviseur Plantaardige Productie Boerenbond).

Kunnen jullie vertellen hoe het Klimrek-project precies werkt?

Veerle: “Zeker, Klimrek is opgezet als

instrument om landbouwers te helpen inzicht krijgen in hun klimaatimpact en om concrete stappen vooruit te zetten op het vlak van duurzaamheid. Het gaat over een klimaatscan die op bedrijfsniveau berekent hoeveel CO₂-equivalenten een landbouwbedrijf uitstoot en welke maatregelen die uitstoot kunnen verlagen. Voor akkerbouw kan dat bijvoorbeeld het effect zijn van het al dan niet gebruiken van kunstmest.

Het project is wetenschappelijk onderbouwd en steunt op heel wat bedrijfs-eigen data, zodat het resultaat echt een uniek beeld geeft per bedrijf. Let wel, duurzaam werken kan enkel slagen als het administratief ook lukt voor de boer.”

Pieter: “Het is belangrijk te benadrukken dat Klimrek niet bedoeld is om boeren met elkaar te vergelijken of individuele scores openbaar te maken. Het is bedoeld om te blijven verbeteren, stappen vooruit te zetten en een evenwicht op bedrijfsniveau op te bouwen. Hoeveel uitstoot is er per hectare of per ton en welke maatregelen hebben effect gehad? We merken helaas dat veel landbouwers terughoudend zijn om data te delen, uit angst dat de cijfers gebruikt worden om te sanctioneren of dat afnemers individuele landbouwers tegen elkaar zullen uitspelen.”

Dat komt waarschijnlijk door slechte ervaringen in het verleden?

Pieter: “Niet enkel uit het verleden, het kan tegenwoordig soms gebeuren dat kleine fouten zoals een verkeerd ingevuld veld of een vergeten celletje voor de overheid kunnen leiden tot boetes of negatieve gevolgen. Dat ondermijnt natuurlijk het vertrouwen bij landbouwers. Dat is net wat we bij Klimrek proberen te voorkomen, niemand mag zomaar data uit Klimrek delen.”

Veerle: “Het is voor akkerbouwers ingewikkeld om alle maatregelen en effecten correct te registreren. Klimaat- en milieumaatregelen zijn sterk bedrijfs-specifiek. In een droog jaar kan het verschil tussen een hectare aardappelen met of zonder irrigatie een duidelijk verschil geven op de CO₂-voetafdruk. Daarom zijn gedetailleerde gegevens nodig voor een betrouwbare berekening, maar die verhogen tegelijk de administratieve last. Klimrek probeert dat te beperken door gebruik te maken van automatische datakoppelingen en bestaande databanken, zodat landbouwers niet elk detail handmatig moeten invoeren.”

Het gaat bij Klimrek dus duidelijk niet over punten verzamelen?

Veerle: “Het uitgangspunt van Klimrek is inderdaad niet om punten of scores te verdienen, maar om ondersteuning

Veerle Van linden:

“Concrete stappen vooruitzetten inzake duurzaamheid.”

en inzicht te krijgen. Zelf kunnen aantonen welke maatregelen effect hebben op je uitstoot. Andere commerciële initiatieven zijn vaak goedkoper en vragen minder data, maar missen daardoor wetenschappelijke nauwkeurigheid. Voor landbouwers die echt hun klimaatimpact willen verbeteren en maatregelen willen evalueren, blijft Klimrek de beste optie.”

Hoe zit het met de certificering?

Pieter: “Certificering is belangrijk om te voorkomen dat er ‘lucht wordt verkocht’ en om te zorgen dat landbouwers de juiste tool voor het juiste doel gebruiken. Maar het certificeringsproces is nog pionierswerk voor klimaatscans, zeker voor akkerbouw zal zich dat de komende jaren verder ontwikkelen. Het totaaloverzicht is ook belangrijk, want wat goed is voor het klimaat is niet altijd goed voor het milieu of omgekeerd. We moeten wel vermijden dat iedere afnemer met zijn eigen tool komt.”

Hoe zit het met het spanningsveld tussen wetenschappelijke nauwkeurigheid en praktische uitvoerbaarheid voor landbouwers?

Veerle: “Dat is een constante uitdaging. Voor melkvee hadden we bijvoorbeeld datasets van honderden landbouwers, waardoor we betrouwbare standaardwaarden konden berekenen. Voor akkerbouw is de dataset nog klein. Tegelijkertijd willen we een wetenschappelijk onderbouwd resultaat dat laat zien welke maatregelen effect hebben. Dat betekent dat we een evenwicht moeten vinden tussen genoeg detail om betrouwbare berekeningen te maken, maar niet zo veel dat het een administratieve nachtmerrie wordt voor de landbouwer zelf.”

Pieter: “Daarom is het belangrijk dat Klimrek de landbouwers ondersteunt in het verbeteren van hun bedrijfsvoering, zonder dat het voelt als een extra last of een instrument om tegen hen te

Pieter Van Oost:

“Doel is verduurzaming, geen competitie tussen landbouwers.”

gebruiken. Automatische datakoppelingen en digitale integratie kunnen daarbij helpen, maar het blijft een uitdaging. Als de landbouwer uit de markt zou worden beloond voor zijn klimaatinspanningen, dan zou dat al een compleet andere mindset geven bij de noodzakelijke inspanningen.”

Wat zijn de belangrijkste voordelen voor een akkerbouwer die Klimrek gebruikt?

Veerle: “Het grootste voordeel is natuurlijk inzicht en ondersteuning. Je kunt exact zien wat je uitstoot is, welke maatregelen effect hebben en wat je balans op bedrijfsniveau is. Dat kan later ook economisch voordeel opleveren door een hogere prijs te krijgen bij afnemers voor aardappelen die bijvoorbeeld geteeld werden zonder kunstmest. Maar vandaag ligt de focus op leren, verbeteren en inzicht krijgen, niet op het creëren van financiële markten.”

Pieter: “Daarnaast helpt het landbouwers om hun relatie met afnemers te versterken, omdat ze op basis van objectieve data stappen kunnen nemen zonder dat individuele boeren tegen elkaar worden uitgespeeld. Het project wil een stijgende curve van continue verduurzaming realiseren, niet een competitie tussen landbouwers onderling. Afnemers hebben hier ook een verplettende verantwoordelijkheid.” ■